

АННОТАЦИЯ

«Келешек кеңею жобасы - Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы. Түзету» жобасы шеңберіндегі қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдары (бұдан әрі - ҚОӘБ) «Теңізшевройл» ЖШС-нің жаңа өндірістік кешендерінің құрылысын салуды жүзеге асыруға негіз болып отырған, техникалық жобалау құжаттамасының ажырамас бөлігі болып табылады.

Келешек кеңею жобасы - Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы (ККЖ-ҰЕҚБЖ) шеңберінде өндіріс қуаттарын арттыру жоспарланып, жаңа нысандар құрылысын салу жүзеге асырылуда: Үшінші буын зауыты (ҮБЗ), Қысым көтеру жүйесін (ҚКЖ) және Үшінші буын шикі газ айдауды қамтитын (ҮБШГА) Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы (ҰЕҚБЖ), тіршілікті қамтамасыз ететін қосалқы инженерлік жүйелер мен көмірсутектерді, суды және газды жинау, дайындау және тасымалдауға арналған құбыр жүйелері бар Негізгі қосалқы станция. Сондай-ақ, ККЖ-ҰЕҚБЖ өндірістік нысандарын салу және іске қосу үшін бірқатар инфрақұрылымдық нысандар қарастырылған.

Бұған дейін «Келешек кеңею жобасы - Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы (ККЖ-ҰЕҚБЖ)» жобасы бойынша идарадан тыс кешенді сараптаманың 2017 жылғы 10 наурыздағы №01-0112/17 жағымды қорытындысы алынған болатын. Осы жобаға ҚОӘБ бойынша 2016 жылғы 22 желтоқсандағы №0W-044/16 мемлекеттік экологиялық сараптаманың жағымды қорытындысы алынған болатын.

ККЖ-ҰЕҚБЖ нысандарының құрылысын салу барысында күрделі шығындарды оңтайландыру және алдыңғы қатарлы жобалық шешімдерді қолдану үшін, ККЖ-ҰЕҚБЖ жобасына, нысанның құрылымдық сұлбасына, оның көлемді жайғастыру, инженерлік-техникалық және технологиялық жобалау шешімдеріне, сондай-ақ құн көрсеткіштеріне және басқа да бекітілген негізгі техникалық-экономикалық көрсеткіштерге қатысты басқа да объективті факторларға әсер ететін өзгерістер мен толықтырулар енгізу қажеттілігі туындады.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып және «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 60-бабына және ҚР Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 1 сәуірдегі №299 бұйрығымен бекітілген «Техникалық-экономикалық негіздемеге және жобалау-сметалық құжаттамаға идарадан тыс кешенді сараптама жүргізу ережесінің» 83-тармағына, сондай-ақ жоба ұйымының ұсынған жобалық құжаттамаға түзетулер енгізу қажеттілігін негізге ала отырып, Тапсырыс беруші Жобаға түзетулер енгізу тапсырмасында көрсетілген көлемде түзетулер енгізуге шешім қабылдады.

Осылайша, «Келешек кеңею жобасы - Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы (ККЖ-ҰЕҚБЖ). Түзету» жобасы үшін ҚОӘБ рәсімін жүргізу қажеттілігі туындады.

Жүргізілген қоршаған ортаға әсерді бағалаумен толық таныстыру үшін, «ККЖ-ҰЕҚБЖ. Түзету» жобасы 456 беттегі негізгі мәтінді, 8 тарауды, 15 000 астам беттегі 6 қосымшаны, кестелер мен суреттерді қамтиды.

Қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ) экономикалық шешімдердің экологиялық және әлеуметтік-экономикалық салдарларын анықтау, қоршаған ортаны қорғау, ККЖ-ҰЕҚБЖ жобасын іске асыру нәтижесінде табиғи экологиялық жүйелер мен табиғи ресурстардың жойылуын, бұзылуын және тозуын болдырмау жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу мақсатында жүзеге асырылады.

Осы ҚОӘБ жекелеген жобаларында ККЖ-ҰЕҚБЖ нысандарын жүктеу үшін дара және шоқтық бұрғылау алаңдарында жаңа ұңғымаларды бұрғылауды, модульдерді тасымалдауды, оларды ТШО-ның лицензиялық аумағынан тыс жерлерге тасымалдау үшін тиісті инфрақұрылымды салумен және пайдаланумен қоса, жер қойнауын игеру қарастырылған. ҚОӘБ қолданыстағы өндірістің бұрғылау жұмыстарының атмосфераға шығарындылары ыдырауды есептеу кезінде ғана ескеріледі.

ҚОӘБ аясында ККЖ-ҰЕҚБЖ нысандарының құрылыс, іске қосу, пайдалану кезеңдеріндегі әсерін жан-жақты бағалау, сондай-ақ ККЖ-ҰЕҚБЖ жобаланған және ТШО қолданыстағы өндірістік нысандарының жиынтық (кумулятивті) әсерін бағалау жүргізілген.

Қолданыстағы өндірістік нысандар үшін эмиссия нормативтерін анықтау бұл ҚОӘБ мақсаты болып табылмайды және негізгі өндіріс туралы деректер тек қоршаған ортаға әсерді жалпы бағалау үшін есепке алынады.

Бұл ҚОӘБ аясында техникалық шешімдердің қысқаша сипаттамасы (1-тарау), қоршаған ортаның қазіргі жай-күйі (2-тарау), жобаланған экологиялық шаралар (3-тарау), құрылыс және пайдалану барысында жоспарланған қызметті қалыпты атқару кезінде қоршаған ортаның барлық компоненттерін

жан-жақты бағалау (4-тарау), әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау (5-тарау), ықтимал төтенше жағдайларда қоршаған ортаға әсерді бағалау (6-тарау), өндірістік экологиялық бақылауды ұйымдастыру жөніндегі ұсыныстар (7-тарау), экологиялық шығындарды алдын-ала бағалау (8-тарау) ұсынылған.

Қоршаған ортаның қазіргі жай-күйін сипаттау үшін атмосфералық ауа, жер асты сулары және топырақ жағдайына қатысты ТШО-ның ұзақ мерзімді өнеркәсіптік экологиялық бақылау (мониторинг) нәтижелері қолданылды. Сонымен қатар, топырақ, өсімдік және жабайы жануарлар әлемі мен биоалуантүрлілік туралы ТШО-ның экологиялық зерттеу деректері де пайдаланылды.

ҚОӘБ аясында жоспарланатын қызметтің қолайсыз салдарларын азайту және жою, өндірістік экологиялық бақылау (мониторинг) жүйесін дамыту бойынша шаралар, сонымен қатар ықтимал төтенше жағдайлардың қоршаған ортаға әсерін бағалау ұсынылған.

Қолданыстағы және жобаланатын өндірістің қоршаған ортаға әсерін бағалау үшін 2016 жылға арналған келісілген ҚОӘБ материалдары негізге алынған.

Осы ҚОӘБ жобалары Қазақстан Республикасының кодекстерінің, заңдарының, Президент жарлықтарының, Үкімет қаулыларының, министрлерінің бұйрықтарының, құрылыс және санитарлық нормалардың, ережелердің, нұсқаулықтардың, әдістемелердің және Қазақстан Республикасындағы экологиялық қызметті реттейтін өзге де нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес жүзеге асырылды.

Жүргізілген бағалау 2016 жылға арналған келісілген ҚОӘБ-мен салыстырғанда қоршаған ортаға әсердің елеулі түрде өзгермегендігін көрсетті. Технологиялық процестерге енгізілген өзгертулер ҚОӘБ-ның 27-бетінде келтірілген.

Анықтама

«Теңізшевройл» ЖШС (ТШО) Теңіз және Королев кен орындарын өнеркәсіптік пайдалануды жүзеге асырады және мұнай өндіруді кезеңді түрде ұлғайтуды жалғастыруда. ТШО негізгі қызметі көмірсутектер мен күкіртті геологиялық тұрғыдан барлау және зерттеу, өндіру және сату болып табылады.

ТШО тау-кен лицензиясы бойынша 1538 км² жер берілген.

Теңіз кен орнының мұнай қабаты 3850 м тереңдікте орналасқан. Коллектор ауданы 250 км² құрайды. Теңіз кен орны әлемдегі ең ірі кен орындардың бірі болып саналады. Ол 1991 жылы пайдалануға берілді.

ТШО өндірілген шикізаттан ақырғы өнімнің бірнеше түрін шығарады. Негізінен - тауарлы мұнай. Ілеспе газдардан тауарлы газдар өндіріледі: құрғақ газ, пропан және бутан. Бұдан басқа, ілеспе мұнай газынан күкірт алынады.

Бұрын мұнай өндірісін арттыруға Теңіз газ өңдеу зауыты (ГӨЗ) мен Екінші буын зауытында (ЕБЗ) технологиялық үдерісті оңтайландыру жобасын іске асыру нәтижесінде қол жеткізілген болатын.

Өндіріс қуаттарын арттырудың келесі қадамы - Келешек кеңею жобасы - Ұңғы ернеуіндегі қысымды басқару жобасы (ККЖ-ҰЕҚБЖ).